

Lokalplan nr. 99

For skiltning i Skjern

Skjern Kommune, januar 2004

Indholdsfortegnelse

Bestemmelser	side 4
§ 1. Lokalplanens formål.....	side 4
§ 2. Afgrænsning.....	side 4
§ 3. Skiltning	side 5
§ 4. Ophævelser.....	side 6
§ 5. Retsvirkninger	side 7
§ 6. Vedtagelse	side 9
§ 7. Offentlig bekendtgørelse	side 9
Redegørelse	side 10
Baggrunden for lokalplanen	side 10
Forhold til anden planlægning	side 10
Bilag	side 11
Kort nr. 1: Lokalplanområdets afgrænsning	side 11
Bilag nr. 2: "Dit skilt – byens ansigt"	side 13

Indledning.

Skjern Kommune har udarbejdet en vejledning om skiltning og forretningsfacader. Sideløbende har Skjern Kommune udarbejdet nærværende temalokalplan om skiltning i centerområdet, i erhvervsområder og langs indfaldsvejene og langs Ringvejen i Skjern. I Indledningen til vejledningen - bilag 2 - er der redegjort nærmere for baggrunden for arbejdet.

Læsevejledning

Lokalplanens bindende bestemmelser står i venstre spalte på de næste sider. I højre spalte - *med kursiv* - er der korte supplerende kommentarer til de enkelte bestemmelser. I afsnittet "Beskrivelse af lokalplanens hovedindhold" er nogle af planens bestemmelser kommenteret nærmere.

Lokalplanen er udarbejdet af Skjern Kommune, Planlægning. Har De spørgsmål vedrørende planen, er De velkommen til at rette henvendelse til Skjern Kommune på tlf. 96 80 35 00 eller E-mail: Skjern-Kommune@Skjern.dk.

Januar 2004.

Bindende bestemmelser

I henhold til Bekendtgørelse af Lov om planlægning, Miljø- og Energiministeriets lovebekendtgørelse nr. 763 af 11. september 2002, fastsættes hermed følgende bestemmelser for det i afsnit 2.00. nævnte område.

§ 1. Lokalplanens formål

Lokalplanens formål er:

at bidrage til at fastholde og forbedre byens ydre fremtræden, så byen stadig bliver mere attraktiv.

at fremme et enkelt godt design i butikkernes og virksomhedernes skiltning samt sikre, at skiltning tilpasses bygningernes proportioner.

at hindre uhensigtsmæssig og dominerende skiltning.

§ 2. Afgrænsning

2.1. Lokalplanen afgrænses som vist på kort nr. 1 og omfatter følgende ejendomme:

Matr. nr. 749A, 749I, 749B, 749H, 752, 749G, 749F, 749K, 768A, 768A, 750, 751, 764, 595B, 595C, 766, 600, 599A, 406A, 595A, 405A, 404A, 403, 401, 408, 389, 400, 399, 376A, 767, 398, 397, 396, 765, 597A, 598, 395, 593C, 763, 375, 394, 373, 393, 386, 372, 374, 308, 371, 307, 392, 306, 350, 304, 370, 391, 349, 305, 390, 348, 768F, 347, 346, 345, 383A, 337, 380, 382, 381A, 303, 336, 302, 335A, 301, 334, 319, 328, 318, 300, 317, 315, 299, 768D, 333, 591, 590, 314A, 295, 332, 296, 768C, 331, 340, 313, 297, 768B, 312, 298A, 294A, 329, 293A, 330, 311, 277, 324, 325, 292A, 326, 310A, 65, 327, 768E, 291A, 66, 309, 67, 290, 464, 68B, 87A, 463, 289, 462, 85, 278, 461, 288, 86, 473, 70, 286A, 286B, 287, 472, 279A, 465, 83, 471, 283, 72A, 63, 71A, 280A, 62, 73, 271, 466, 280B, 470, 281, 272, 60, 273, 467, 282, 262, 74A, 270, 469, 71B, 78, 55, 269, 58A, 112, 76, 266, 265, 487, 56, 82, 57, 267, 75, 268, 486A, 79, 113, 485, 77, 81, 488, 80, 484, 54, 114, 53, 483, 52, 482, 261B, 245, 481, 244, 124, 122, 232A, 125, 261A, 88, 94A, 480, 126, 94B, 49A, 95, 98, 246, 51A, 109, 107, 108, 44, 501, 479, 478, 176H, 140, 260, 106, 247, 233, 93, 141, 96, 142, 127, 143, 259, 139, 97, 248, 104, 477, 255, 43, 249, 42, 241, 476, 146, 41, 250, 240, 251, 99, 475, 150, 252, 103, 237, 40, 147, 236, 100, 239, 151, 39, 474, 238, 152, 101, 38A, 102, 153,

Byrådets bemærkninger

Det fremgår af planlovens § 15, hvad der kan træffes bestemmelse om i en lokalplan. Lokalplanens bestemmelser suppleres af bestemmelser i anden lovgivning navnlig byggeloven - herunder bygningsreglementet.

Det er denne lokalplans formål at fastholde og forbedre kvaliteten i byens mangesidige skiltning.

38B, 217, 220, 6, 753, 216, 512, 511, 510, 7, 509, 8, 215, 36, 508, 35, 214, 37, 507, 504B, 34, 213, 33, 506, 212, 32, 505, 31, 211, 19, 504A, 208, 30, 20, 210, 503, 29, 21, 28, 502, 18, 22, 23, 202, 24, 515, 25, 516, 26, 514, Skjern Bygrunde.

1I, 59, 47, 46, 44, 1AY, 1CQ, 4M, 1BI, 1BS, 1AT, 1BL, 1R, 4AY, 1AK, 4AØ, 1AL, 1G, 4AZ, 1BÆ, 4BA, 4U, 4AU, 4AÆ, 4AG, 4AF, 4BC, 4AE, 4BD, 4AD, 4BE, 4AC, 4BF, 4AB, 4BG, 4AA, 4BH, 4Ø, 4BI, 4Æ, 4BK, 4Z, 4BL, 4Y, 4BM, 4BQ, 4X, 4BN, 4BY, 4AL, 4BP, 4AM, 4AR, 4BO, 4AT, 4AX, 4V, 58F, 4AK, 4AI, 3I, 5BA, 5BL, 5CP, 5ET, 5BF, 5BG, 5BN, 5A, 5BB, 3L, 5BC, 1B, 1CG, 1CZ, 1CU, 1BX, 1BU, 1AH, 1CD, 1CE, 1CH, 1CO, 1CP, 1BY, 5CI, 5BØ, 6FO, 6ER, 6BØ, 6FE, 6ES, 6ET, 6EU, 6EV, 6EP, 6BV, 6EZ, 6FM, Vester Birk, Skjern Jorder.

108, 6A, 5A, 7Q, 6BD, 6AM, 7T, 6BE, 5O, 6AR, 6Z, 6B, 6Æ, 5D, 6Ø, 6AL, 6AZ, 5CT, 104, 6AE, 6AØ, 5V, 5X, 5U, 5T, 5S, 5Y, 6AG, 7R, 5Z, 5R, 5Æ, 5Ø, 6AO, 5CU, 5AA, 6AT, 7U, 6AS, 5P, 106, 6AP, 107, 5CV, 7M, 7O, 6BG, 5BD, 7C, 5BF, 7AU, 5AC, 7AT, 6AV, 5AP, 6AC, 6BN, 6AK, 6AD, 7AI, 21M, 5AQ, 21E, 5AO, 6AX, 21O, 21I, 21K, 21L, 6L, 5AR, 6M, 5CX, 6S, 5AL, 21G, 5AH, 5BB, 5AF, 6N, 5BI, 5AK, 6AA, 6BK, 6AB, 5AG, 5BG, 6BU, 5CM, 5BA, 5BQ, 5AM, 5BL, 6BH, 5AV, 5AX, 5AU, 6BM, 5BM, 5AÆ, 20H, 5AZ, 5AD, 5BP, 4RD, 5BZ, 4E, 5BØ, 5AT, 6BI, 5CA, 5BU, 5CL, 5BX, 20P, 5CQ, 5CR, 5CD, 5CI, 5CC, 7AA, 6BF, 5BÆ, 5CE, 5CK, 5CF, 5CG, 20I, 7Æ, 70A, 5CN, 5L, 20L, 20N, 70B, 20S, 7AX, 7BH, 7BP, 7V, 7S, 7Y, 7BB, 7X, 7Ø, 20K, 7Z, 7AH, 57D, 7AF, 7F, 7AP, 11AC, 63A, 7AY, 7A, 7AK, 57C, 7BL, 7AO, 86C, 7AR, 58B, 7AD, 57B, 7G, 57E, 13C, 59A, 13H, 13M, 7AS, 13N, 58C, 58D, 7AØ, 17F, 109, 58A, 17R, 17I, 14Y, 17T, 17S, 14T, 14R, 7BF, 17N, 59C, 17AI, 7BR, 17U, 73, 7BN, 17X, 7BM, 17AT, 17AK, 2T, 2F, 2Q, 2AG, 2K, 2R, 2L, 2S, 2Æ, 2Z, 2AE, 2Y, 2AF, 2AD, 2U, 2AB, 2AO, 2AA, 2AK, 2BC, 2AC, 2AØ, 2BA, 2AH, 2B, 2AY, 2BL, 2AZ, 2BE, 2AX, 2BM, 2BD, 2AÆ, 2BK, 12E, 12BB, 17AY, Engsig, Skjern Jorder.

Lokalplanen omfatter desuden alle parceller, der udstykkes fra disse ejendomme.

§ 3. Skiltning.

Centerområde.

3.1. Inden for det på kort nr. 1 viste centerområde skal enhver form for skiltning og reklamering – bort-

”Dit skilt – byens ansigt - vejledning om skiltning og forretningsfacader” er udarbejdet i et tæt sam-

set fra almindelige navne- og husnummerskilte – udføres efter retningslinierne 19-36 og 37-51 i bilag nr. 2 ”Dit skilt – byens ansigt”, samt redegørelsen hertil.

arbejde med Skjern Handelsforening, Skjern Håndværker- og Industriforening og Skjern Kommunes Bevaringsforening.

Fremover vil principielle skiltesager blive forelagt denne gruppe til udtalelse, inden Teknisk Udvalg behandler sagerne.

Vejledningen ”Dit skilt – byens ansigt” kan også ses på Skjern Kommunes hjemmeside eller rekvireres ved henvendelse til Skjern Kommune.

Indfaldsveje inden for Ringvejen.

3.2. Inden for de på kort nr. 1 viste områder langs indfaldsvejene inden for Ringvejen skal enhver form for skiltning og reklamerings – bortset fra almindelige navne- og husnummerskilte – udføres efter retningslinierne 19-36, 52-68 og 69-77 i bilag nr. 2 ”Dit skilt – byens ansigt”, samt redegørelsen hertil.

(Se bemærkningerne til § 3.1)

Ringvejen og indfaldsvejene uden for Ringvejen.

3.3. Inden for de på kort nr. 1 viste områder langs Ringvejen og langs indfaldsvejene uden for Ringvejen skal enhver form for skiltning og reklamerings – bortset fra almindelige navne- og husnummerskilte – udføres efter retningslinierne 19-36, 52-68 og 69-77 i bilag nr. 2 ”Dit skilt – byens ansigt”, samt redegørelsen hertil.

(Se bemærkningerne til § 3.1)

Erhvervsområder.

3.4. Inden for de på kort nr. 1 markerede ”erhvervsområder” skal enhver form for skiltning og reklamerings – bortset fra almindelige navne- og husnummerskilte – udføres efter retningslinierne 19-36, 52-68 og 69-77 i bilag nr. 2 ”Dit skilt – byens ansigt”, samt redegørelsen hertil.

(Se bemærkningerne til § 3.1)

§ 4. Ophævelser

4.1. På de ejendomme, hvor der i forvejen findes lokalplaner eller byplanvedtægter med bestemmelser for skiltning og reklamerings erstatter nærværende lokalplan de gamle planers bestemmelser for reklamerings og skiltning. Nærværende lokalplan erstatter således følgende bestemmelser:

- Lokalplan nr. 5B. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 9.6.
- Lokalplan nr. 10. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.1.
- Lokalplan nr. 11C. Bebyggelsens ydre frem-

- træden, § 8.04.
- Lokalplan nr. 14. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.1.
  - Lokalplan nr. 15B. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.05.
  - Lokalplan nr. 17E. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.4.3. pkt. 9.
  - Lokalplan nr. 18B. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.6 og 8.7, 3. spalte.
  - Lokalplan nr. 22A. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.3.
  - Lokalplan nr. 23B. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.18, 2. afsnit.
  - Lokalplan nr. 36B. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 9.5.
  - Lokalplan nr. 37A. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.1.
  - Lokalplan nr. 38A. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.10.
  - Lokalplan nr. 41. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 7.3.
  - Lokalplan nr. 53A. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.04.
  - Lokalplan nr. 59. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.1.
  - Lokalplan nr. 62A. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.1.
  - Lokalplan nr. 63. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.1.
  - Lokalplan nr. 67B. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.1.
  - Lokalplan nr. 72. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.7.
  - Lokalplan nr. 75. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.4.6.
  - Lokalplan nr. 79. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.14.
  - Lokalplan nr. 81A. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.14.
  - Lokalplan nr. 82A. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 8.04.
  - Lokalplan nr. 93. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 9.6.
  - Lokalplan nr. 96. Bebyggelsens ydre fremtræden, § 9.8.

§ 5. Retsvirkninger

Endelige retsvirkninger

Når lokalplanen er endeligt vedtaget af Byrådet og

En lokalplan medfører ikke "handlepligt". Eksiste-

vedtagelsen er offentliggjort, må der ikke retligt eller faktisk etableres forhold i strid med planens bestemmelser.

Der kan meddeles dispensation fra lokalplanen, hvis dispensationen ikke er i strid med principperne i planen. Mere omfattende afvigelser kan kun foretages ved at udarbejde en ny lokalplan.

rende lovlige forhold kan fortsætte som hidtil. Men når ejerne eller brugerne ønsker at ændre forholdene – opsætte nye eller ændre eksisterende skilte og reklamer - så skal ændringerne være i overensstemmelse med lokalplanen.

Dispensation kan kun meddeles efter forudgående naborientering, med mindre Byrådet skønner, at en sådan orientering er af underordnet betydning for de personer og foreninger, der skal orienteres.

§ 6. Vedtagelsespåtegning

Foreløbigt vedtaget af Skjern Byråd i henhold til § 24 i Lov om planlægning, den **9. september 2003**

På Byrådets vegne

Viggo Nielsen
Borgmester

Endeligt vedtaget af Skjern Byråd i henhold til § 27 i Lov om planlægning, den **13. januar 2004.**

På Byrådets vegne

Viggo Nielsen
Borgmester

§ 7. Offentlig bekendtgørelse

Den endeligt vedtagne lokalplan er offentligt bekendtgjort **25. februar 2004.**

Baggrunden for lokalplanen

Gennem de sidste 10–15 år er der gjort en stor indsats for at forskønne Skjern. I midtbyen er der gennemført en omfattende fornyelse, og i erhvervsområderne har mange virksomheder bygget nyt eller bygget om. Der er på virksomheder, butikker, beboelsesejendomme m.v. skabt en række flotte facader, hvor bygningens udformning og gadebilledet går op i en højere enhed. Byens ansigt er forvandlet – til glæde for alle os der færdes i byen dagligt.

Skiltene ved butikker, virksomheder og institutioner præger de enkelte bygninger og kvarterer. Skiltene er en vigtig del af byens ansigt. Derfor har Skjern Kommune i et tæt samarbejde med Skjern Handelsforening, Skjern Håndværker- og Industriforening og Skjern Kommunes Bevaringsforening udarbejdet ”Dit skilt – byens ansigt, vejledning om skiltning og forretningsfacader i Skjern Kommune”.

Denne lokalplan er en temalokalplan, der fastsætter bestemmelser for skiltningen i midtbyen, i erhvervsområderne og langs indfaldsvejene og Ringvejen i Skjern. I lokalplanen er retningslinierne i ”DIT SKILT – BYENS ANSIGT” indarbejdet.

Lokalplanen fastlægger retningslinier, som kan sikre en afbalanceret skiltning, hvor den enkelte butik og den enkelte virksomhed ikke overdøves af nabobutikkerne eller nabovirksomhedernes skiltning.

Forhold til anden planlægning

Kommuneplan 2009.

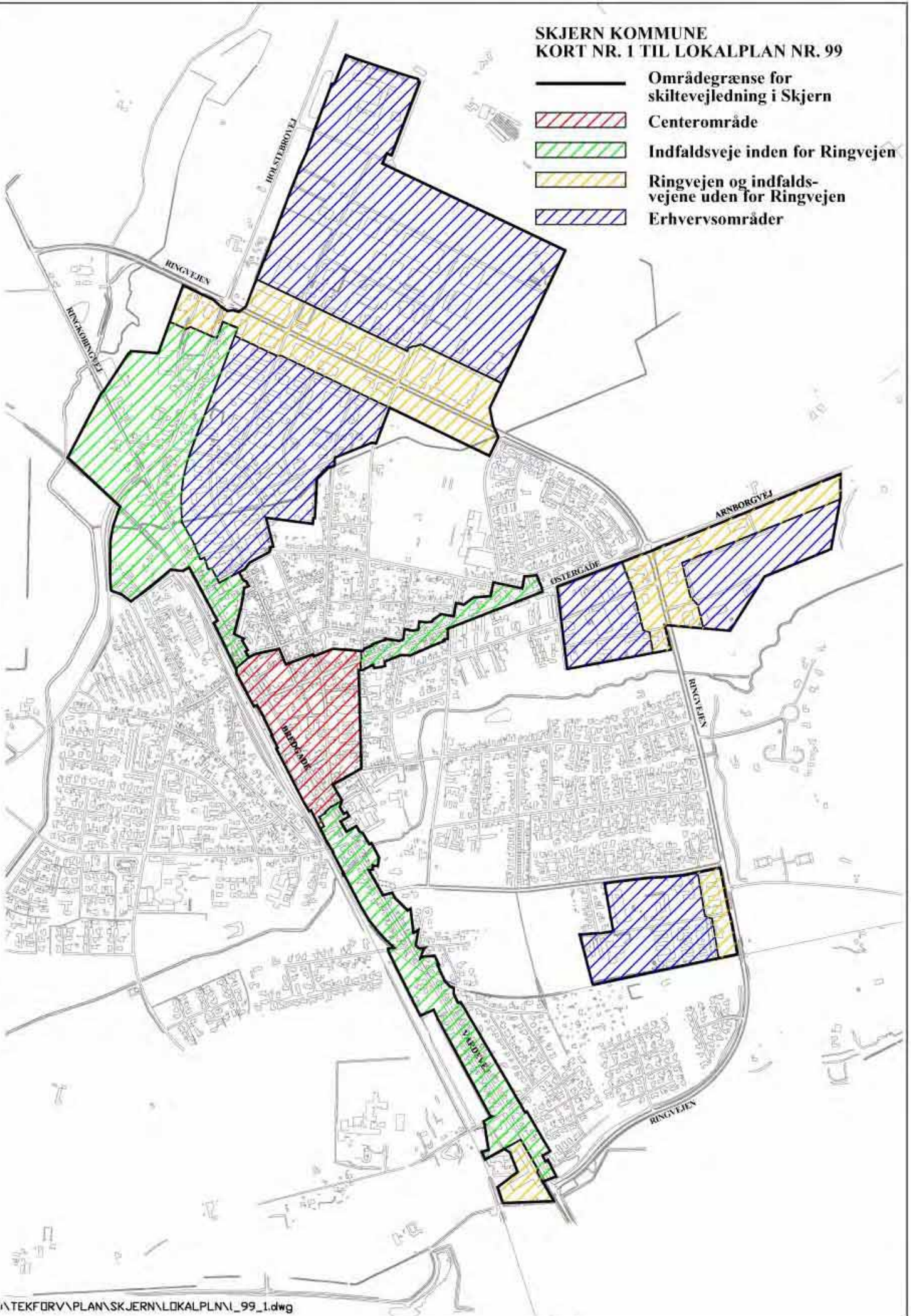
Lokalplanen ligger inden for kommuneplanens rammebestemmelser.

Lokalplaner og byplanvedtægter.

Inden for lokalplanområdet gælder en lang række lokalplaner og byplanvedtægter. Disse lokalplaner og byplanvedtægter er fortsat gyldige, men nærværende lokalplan erstatter disse planers bestemmelser vedrørende skiltning og reklamer.

SKJERN KOMMUNE
KORT NR. 1 TIL LOKALPLAN NR. 99

- Områdegrænse for skiltevejledning i Skjern
- Centerområde
- Indfaldsveje inden for Ringvejen
- Ringvejen og indfaldsvejene uden for Ringvejen
- Erhvervsområder

DIT SKILT - BYENS ANSIGT

Vejledning om skiltning og forretningsfacader i Skjern Kommune

Udgiver

Skjern Kommune.
Februar 2004

Vejledningen fås hos

Skjern Kommune
Teknik & Miljø
Finderupsvej 9
6900 Skjern
Tlf.: 96 80 35 00
E-mail: skjern-kommune@skjern.dk

Grafisk Produktion

Strandbygaard Grafisk A/S
Trykkerivej 2
6900 Skjern
Tlf.: 96 80 07 00

ISBN: 87-990019-1-8

Forsidefoto: Parti fra Bredgade i Skjern.

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Butiksfacaden.....	6
Skiltning – generelle retningslinier	8
Skiltning i centerområder.....	12
Skiltning i erhvervsområder, langs indfaldsveje og langs Ringvejen	16
Skiltning ved service- og benzinstationer	20
Før du går i gang	22

Indledning

Gennem de sidste 10–15 år er der gjort en stor indsats for at forskønne Skjern. I midtbyen er der gennemført en omfattende fornyelse, og i erhvervsområderne har mange virksomheder bygget nyt eller bygget om. Der er på virksomheder, butikker og beboelsejendomme skabt en række flotte facader, hvor bygningens udformning og gadebilledet går op i en højere enhed. Byens ansigt er forvandlet – til glæde for alle os, der færdes i byen dagligt.

Men forskønnelsen betyder også noget for de mange kunder, turister og forretningsforbindelser, der besøger byen. Mange har bemærket, at der er sket en gennemgribende forskønnelse af Skjern, og det har været med til at forbedre byens omdømme.

Den positive omtale betyder noget for os, der holder af byen og området, men den betyder f.eks. også noget for virksomhederne, når de skal tiltrække medarbejdere, og for butikkernes muligheder for at tiltrække kunder. En omfattende interviewundersøgelse af detailhandelen i Skjern har vist, at bymiljøet er en af hovedårsagerne til, at borgere uden for Skjern Kommune handler i Skjern.

Vi er nået langt i arbejdet med at forskønne og forny Skjern. Midtbyen er blevet en fin ramme om handelslivet, gadelivet, udendørsarrangementer og kulturarrangementer. Men arbejdet er ikke slut. Byen er under løbende forandring, og vi skal fortsat være opmærksomme på, at alle små og store forandringer skal være med til at forskønne byen. Kun på den måde kan vi sikre, at vi fortsat får glæde og udbytte af de senere års store arbejde med at forskønne og forny byen.

Skiltene ved butikker, virksomheder og institutioner præger de enkelte bygninger og kvarterer. Skiltene er en vigtig

del af byens ansigt. Derfor har Skjern Kommune besluttet at udarbejde dette hæfte med vejledning og retningslinier for skiltningen. Samtidig har vi benyttet lejligheden til at beskrive nogle enkle principper for, hvordan forretningsfacader bør udformes.

Indsatsen med at gøre Skjern til en smuk og attraktiv by med historisk karakter har kun været mulig at gennemføre, fordi der har været et tæt samarbejde mellem alle berørte parter, herunder handelsforening, bevaringsforening, erhvervsliv, arkitekter, håndværkere, byfornyselseskaber samt menige borgere, handlende m.v. Gennem årene er der således skabt tradition for, at vi her i kommunen snakker sammen om tingene og løser opgaverne i samarbejde. Det skal vi holde fast ved, for erfaringerne har vist, at vi i samarbejde kan løfte opgaver, der ellers ville være uoverkommelige for en lille by og lille kommune.

Nærværende vejledning er udarbejdet i et tæt samarbejde med Skjern Handelsforening, Skjern Håndværker- og Industriforening og Skjern Kommunes Bevaringsforening.

Fremover vil principielle skiltesager blive forelagt denne gruppe til udtalelse, inden Teknisk Udvalg behandler sagerne.

Vejledning og ”færdselsregler”

Skjern Kommune ønsker at sætte fokus på skiltningen og give inspiration til alle dem, der på et eller andet tidspunkt skal ændre på virksomhedens eller forretningens skiltning. Hvis vi hver især er opmærksomme på, at skiltningen skal udformes, så den tilgodeser butikkernes og virksomhedernes behov, og så den samtidig harmonerer med bygningen og omgivelserne, så er vi nået langt.

Men for at undgå tidligere tiders overdimensionerede skiltning er det også nødvendigt med visse regler for,

hvordan skiltningen udformes. Derfor indeholder dette hæfte også et sæt ”færdselsregler” for udformning af skilte. Reglerne er i hvert afsnit samlet under overskriften ”Retningslinier” og bygger på den praksis, som kommunen har administreret efter de senere år. Men på nogle områder lægges der op til en ny linie.

Med retningslinierne kan alle få kendskab til hvilke generelle spilleregler, der gælder for opsætning og udformning af skilte. Derved er der mulighed for, at vi fremover kan undgå ærgrelser på et sent tidspunkt i skiltesagerne. Endelig vil retningslinierne bidrage til, at en uønsket skiltning ændres på et tidligt tidspunkt i projekteringen. Men regler alene skaber ikke en smuk og levende skiltning. Derfor håber vi, at alle vil se det som en spændende udfordring at gøre skiltningen til en flot del af byens ansigt.

Vis hensyn og kreativitet

Med retningslinierne lægges der op til, at skiltningen skal tilpasses arkitekturen, gadebilledet og virksomhedens behov for at blive set og sende signaler om virksomhedens værdier.

Der lægges således også op til, at kreativiteten skal have lov til at udfolde sig, når det vel at mærke sker med respekt for bygningens og gadebilledets kvaliteter. Nogle gange kan det originale og uventede gøre en bygning fuldent, og det velplanlagte brud med det stilrene kan give ekstra liv i gadebilledet.

Forskellige områder – forskellige regler

Vejledningen og retningslinierne omfatter forskellige dele af kommunen. Indledningsvis er der et afsnit med generel vejledning og retningslinier. Disse retningslinier gælder for alle områder, medmindre der er fastsat andet i de særlige bestemmelser for det enkelte område. Ved at opdele hæftet på denne måde er oplysningerne for de enkelte områder samlet to steder i publikationen. Det er således let at skabe sig et overblik over reglerne for hvert område, og for den, der læser hele vejledningen, er antallet af gentagelser begrænset.

Reglerne gælder også for landsbyerne

Nærværende retningslinier vil også blive brugt som grundlag for godkendelse af skiltning og forretningsfacader i landsbyerne.

Læsevejledning

For at forenkle teksten tales der i midtbyen om ”butikker”, men reglerne gælder naturligvis også for alle andre funktioner i midtbyen, herunder liberale erhverv, institutioner m.v. I erhvervsområderne tales der om ”virksomheder”. Her gælder bestemmelserne naturligvis også for butikker og servicefunktioner m.v.

Midtbyen er blevet en fin ramme om handelslivet, gadelivet, udendørsarrangementer...

Regler alene skaber ikke en smuk skiltning. Derfor håber Byrådet, at alle vil se det som en spændende udfordring at gøre skiltningen til en flot del af byens ansigt.

Skiltene præger de enkelte bygninger og gadebilledet. Skiltene er en vigtig del af byens ansigt.

Der er gennemført en omfattende byfornyelse og forskønnelse af midtbyen i Skjern. Byens ansigt er forvandlet til glæde for alle os, der færdes i byen dagligt. Den store indsats har kun været mulig, fordi der har været et tæt samarbejde mellem alle berørte parter.

Butiksfacaden

Facadeopdeling

En god forretningsfacade skal både kunne sælge og være en smuk del af gadebilledet. En smuk løsning er en løsning, hvor forretningsfacaden tilpasses resten af huset og danner en god overgang til nabobebyggelsen.

Det er vigtigt, at huset kan opfattes som en harmonisk helhed fra sokkel til tag. Sådan er de fleste huse opført, men særligt i 1960'erne blev det moderne at lave store udstillingsvinduer i stueetagen, så de øverste etager kom til at "svæve" over jorden. Det giver nogle meget uharmoniske huse. I de senere år er de fleste bygninger kommet "ned at stå" på jorden igen.

Facaden bør være en helhed både lodret og vandret og visuelt signalere, at bygningen står på jorden og har en stor tyngde i bygningens nederste etage. Derfor skal forretningsfacaders murpiller mellem døre og vinduer også bevares eller genskabes i forbindelse med større ombygninger og i øvrigt med respekt for facadens oprindelige detaljer.

Forretningsfacaden skal ikke være en "kopi" af de øvre etager, for at resultatet bliver godt. I mange huse kan forretningsvinduerne godt være større og måske ikke placeret nøjagtigt under vinduerne i etagen ovenover. Det vigtigste er, at løsningen skaber balance i det samlede facadeudtryk og i forhold til nabobebyggelsen.

Ved ombygninger af butiksfacader skal der tages udgangspunkt i husets oprindelige udformning. De oprindelige bygningstegninger og gamle fotos er i den forbindelse til stor hjælp. Ombygninger kan gennemføres enten ved en historisk korrekt tilbageføring eller ved et moderne indgreb, der respekterer husets arkitektur. Valget af ombygningsprincip afhænger bl.a. af bygningens bevaringsværdi og butikkens udstillingsbehov.

Mange gamle forretningsfacader er "født" med store butiksvinduer, der er tilpasset resten af facaden både arkitektonisk og konstruktivt. Stueetagen er en naturlig del af facaden. Når dette genskabes, vil facaden få den mest harmoniske udformning.

Byhuse er traditionelt opført af tegl, der står som blank mur eller pudset. Det virker fremmed og uharmonisk, og det slører bygningens udtryk, hvis der opsættes f.eks. træ, klinker, metal m.v. på en sådan traditionel facade.

Indgange

Livet i gaderne foregår i høj grad omkring indgangene til butikkerne – folks færdsel koncentrerer her. Hovedindgangen til den enkelte butik skal derfor placeres ud mod gaden. Dette princip er vigtigt for at fastholde livet i byens gader.

Døre og indgangspartier til butikker er husets visitkort, og det skulle gerne være en indbydende og smuk ankomst til huset. Det er også et gammelkendt og godt princip at udforme butikkens indgangsparti, så det helt tydeligt fremgår, hvor man kan komme ind.

Vinduer

Vinduets udformning har afgørende betydning for hele husets karakter og fremtræden. I de mange velbevarede bygninger er vinduets opdeling med lod- og tværposte og sprosser afpasset efter bygningens øvrige udformning.

Plasticvinduer må ikke bruges til boliger og kontorer over stueetagen, da de virker fremmede på et gammelt hus. Som regel har vinduer af plastic ikke en detaljering der giver vinduerne den samme elegance og lethed som trævinduer. Til butiksvinduer i stueetagen kan der vælges vinduer af metal eller plastic, men der skal vælges en vinduesudformning og en vinduestype, så vinduerne harmonerer med husets facade, herunder vinduerne i resten af huset.

Markiser og baldakiner

Nogle butikker er nødt til at have et overdækket areal til udstilling eller afskærmning mod solen i vinduerne. Det kan ske med markiser, der kan trækkes ud. Markiserne skal tilpasses husene. Som hovedregel bør markiserne vælges med en bredde, der svarer til vinduerne. I visse situationer kan det også gå, at markisen har en bredde, så den dækker et bygningsfag, f.eks. vinduerne to og to.

Faste baldakiner er meget dominerende på bygningsfacaden, da de "skærer" huset over vandret. Derfor må der ikke opsættes nye baldakiner, og ved større ombygninger bør de få tilbageværende baldakiner fjernes.

Ældre fotografier viser, at der i mange danske byer har været en enkel og smuk tradition for markiser med hvid lærredsduk. I dag gør de mange forskellige farver og materialer billedet mere broget. Dertil kommer, at markiserne nogle gange strækker sig over flere vinduesfag. Dette bevirker, at markiserne bliver dominerende på facaderne og i stil med baldakinerne "skærer" huset over vandret – når de er slået ud.

Farver

Det er svært at opstille generelle regler for farver, men der skal altid vælges farver, som harmonerer med omgivelserne, dvs. etagerne over forretningen og naboejendommene.

Vinduer i rødstenshuse bør males hvide efter den danske tradition. Hvide vinduer er her med til at give en meget smuk karakter og variation i facaden.

I de senere år er det blevet mere almindeligt at belyse bygningsfacader. Der er eksempler på, at særlige bygninger eller pladser belyses. Men det mest almindelige er, at dele af facaden belyses, f.eks. indgangspartiet eller stueetagen. Armaturerne må ikke være for dominerende, men bør vælges, så de passer til bygningens farver og udformning. Desuden bør belysningen udformes, så bygningen får en naturlig og harmonisk plads i bybilledet.

Det giver et flot resultat, når forretningsfacaden tilpasses resten af huset og dammer en god overgang til naboejendommene. En god forretningsfacade skal både kunne sælge og være en smuk del af gadebilledet.

Forretningsfacaderne skal tilpasses husets lodrette og vandrette linier, så der skabes god balance i bygningens samlede udtryk.

Markiser bør som regel vælges med en bredde, der svarer til vinduerne. Men i visse situationer kan det også gå, at markisen har en bredde, så den f.eks. dækker vinduerne to og to. Mange steder har der været en enkel og smuk tradition for markiser med hvid lærredsdug.

Retningslinier:

1. Butiksfacaden skal udformes, så bygningen udgør en helhed fra sokkel til tag, og så den respekterer husets oprindelige karakter og harmonerer med den omgivende bebyggelse.
2. Facaden skal være en helhed både lodret og vandret og visuelt signalere, at bygningen står på jorden og har den største tyngde i stueetagen.
3. Facadens vandrette og lodrette opdeling skal bevares eller genskabes ved ændringer af facaden. Murpiller mellem vinduer og døre må derfor ikke fjernes, og de skal søges genskabt ved større facadeændringer.
4. Butiksfacaderne skal bevares og vedligeholdes i bygningens oprindelige stil. Ombygninger kan gennemføres både ved en historisk tilbageføring og ved et moderne indgreb, der respekterer husets arkitektur.
5. Butiksfacadens vindues-, dør- og portåbninger skal være i harmoni med facadens øvrige vinduesopdelinger.
6. Butiksfacadens døre og vinduer skal harmonere med døre og vinduer i den øvrige del af facaden.
7. Plastic- og metalvinduer kan bruges i stueetagen, hvis de harmonerer med de oprindelige vinduer i resten af huset.
8. Stueetagen kan skille sig ud fra resten af facaden ved afvigende farve eller overfladebehandling, hvor husets samlede facadeudtryk lægger op til det.
9. Der må ikke opsættes facadebeklædninger. Eksisterende facadebeklædning skal fjernes ved større facadeændringer.
10. Hvis en enkelt butik strækker sig over flere bygninger, må der ikke etableres en ensartet butiksfacade på tværs af bygningerne, derimod skal butiksfacaden udformes, så de enkelte bygningers udseende og facaderytme respekteres.
11. Der må ikke opsættes baldakiner.
12. Markiser skal tilpasses facadens hovedopdeling og bygningens vinduesformater og må ikke opsættes med større bredde end det vindue eller det bygningsfag, som de sidder over.
13. Markisens underkant skal være mindst 2,20 m over terræn, og yderste kant skal være mindst 1,00 m fra fortovs kantens lodrette flugt.
14. Markiser skal kunne rulles ind eller klappes sammen efter lukketid.
15. Markiser skal være i ensfarvede, lyse nuancer afstemt efter farverne på bygningen og udføres i ikke reflekterende materialer.
16. Markiser skal friholdes for reklamer og skiltning. Markisens forkant må max. være 15 cm høj.
17. Der skal indhentes byggetilladelse inden opsætning af markiser.
18. Der må ikke opsættes nogen form for facadebelysning uden Byrådets godkendelse.

Skiltning – generelle retningslinier

Udviklingen – generelt

Tidligere tiders skiltning var mere enkel end dagens skiltning. Skiltningen bestod hovedsagelig af en enkel tekst og de respektive fags laugssymboler. I 1960-erne og 1970-erne blev skiltningen voldsomt forøget og kom til at dominere bygningerne, arkitekturen og bybilledet. De store lyskilte kunne fylde hele facaden og derved skjule bygningens detaljer. Skilteskoven kunne være så tæt, at skiltene i realiteten ikke havde nogen effekt.

Skilte, der skal ”overdøve” alle andre aktiviteter i nærheden, giver en uharmonisk gadestrækning. Hvis alle skilte på den måde, forsvinder den enkelte forretning i mængden.

Udviklingen i Skjern

I løbet af de seneste 10-15 år er en stor del af de dominerende skilte, specielt i midtbyen i Skjern, blevet erstattet af en mere enkel, harmonisk og køn skiltning. Alligevel er der fortsat mange steder, hvor skiltningen kan forbedres.

Tag hensyn til husets og gadens udtryk

Der kan ikke gives detaljerede regler for udformningen af skilte. Men der kan opstilles generelle retningslinier, som sikrer mod de værste fejltagelser. Det vigtigste er at tage hensyn til husets udtryk, og at så meget som muligt af bygningen er synlig, når skiltet er sat op.

De uheldige skilte dækker ofte så store dele af facaden, at huset ”skæres over”. Mange detaljer som bånd og indfatninger skjules, og huset mister meget af sin karakter.

Farverne på skilte kan være så kraftige, at de skæmmer en hel gade. Det gælder, hvor der bruges meget klare farver, evt. sammen med et kraftigt lys. Tilsvarende kan bevægelige skilte, f.eks. skilte med blinkende lys eller reflekser, være meget dominerende i gadebilledet.

Ved en mere afdæmpet skiltning kan en bygnings arkitektoniske kvaliteter være med til at understrege skiltningen, og det giver butikken eller virksomheden et positivt image, der udstråler kvalitet.

Enkel og læsbar skiltning uden mærkevarereklamer

Skiltningen bør være enkel og begrænse sig til det væsentligste budskab – butikkens eller virksomhedens navn, evt. hvad der handles med og evt. et bomærke, laugsmærke eller lignende. Et bomærke eller lignende kan enkelt og præcist fortælle om virksomheden. Mærkevarereklamer må derimod ikke indgå i skiltningen. Undgå så vidt muligt gentagelser – det skæmmer, og vi risikerer at vigtige budskaber forsvinder i mængden.

Gode skilte kan være smukke og være med til at understrege en facade eller et område. Vælg en skrift, der er let at læse, grafisk smuk, og som passer til bygningen og miljøet, f.eks. gammeldags bogstaver til gamle huse. Pas på med alt for specielle bogstaver. De kan være svære at læse. Ved valg af skriftstørrelse kan man som tommelfingerregel gå ud fra, at en enkel og velproportioneret skrift kan læses på en afstand af op til 250 gange skriftens højde. En 10 cm høj skrift kan f.eks. læses på 25 meters afstand.

Enkeltbogstaver, ikke pladeskilte

Facadeskilte med enkeltbogstaver er diskrete og som regel let opfattede. Pladeskilte er derimod vanskelige at indpasse på en facade – de bliver ofte dominerende og kommer til at virke som facadebeklædning. Som udgangspunkt må der ikke opsættes pladeskilte. Enkelte steder vil et pladeskilt være en naturlig og god løsning, f.eks. hvis det har en begrænset størrelse, er flot og passer ind i husets facadeopdeling. I sådanne situationer kan Byrådet evt. give dispensation til opsætning af pladeskilte.

Billboards

Billboards er standere, rammer eller plader med skiftende reklamer for enkeltprodukter. Billboards indgår i stigende grad i firmaernes markedsføring af enkeltprodukter. Man-

ge steder i Sydeuropa er arealerne langs vejene fyldt op med store billboardreklamer. Her i landet forhindrer naturbeskyttelsesloven noget tilsvarende. Men i byområderne er det nødvendigt at fastsætte særlige retningslinier for at begrænse denne type skilte.

Hvad omfatter betegnelsen ”skilte”?

Med betegnelsen ”skilte” menes der i denne vejledning enhver form for facadeskilte, vinduesskilte, udhængsskilte, flag, vimpler, plæneskilte, pyloner, bannere, reklamer osv. – kort og godt al skiltning og reklamering ud over almindelig nummer- og navneskiltning samt henvisnings-skiltning på max. A4-størrelse. De generelle retningslinier nedenfor gælder for skiltningen i alle de områder, der omhandles senere i denne vejledning.

Reglerne kan i særlige situationer fraviges

I visse situationer kan Skjern Byråd give dispensation fra de generelle eller de særlige retningslinier for skiltning. Det kan f.eks. komme på tale, hvis en virksomhed har et særligt behov for skiltning og med et samlet skiltekoncept kan dokumentere, at en dispensation ikke vil gå ud over de hensyn til helheden, retningslinierne skal sikre.

*Vis mig dit skilt, og jeg skal sige dig, hvem du er
”En virksomheds skilte fortæller en historie. Et træskilt med gotiske bogstaver fortæller om en virksomhed med traditionelle værdier. Et neonskilt i signalfarver fortæller om en ”hurtig, moderne” virksomhed, der er først med det sidste. Skilte af kvalitet sender signaler om en virksomhed, der tager kvalitet alvorligt.*

Skiltning er for alvorlig en sag at overlade til tilfældighederne. Ligesom en god reklamekampagne er god skiltning ikke en omkostning, men en investering – oven i købet en langsigtet investering, som formidler virksomhedens værdier meget længere end en reklamekampagne. En billig løsning kan hurtigt vise sig at være dyr.”

Fra: ”Skilte siger mere end ord” Modulex.

Skiltning – generelle retningslinier

Udviklingen – generelt

Tidligere tiders skiltning var mere enkel end dagens skiltning. Skiltningen bestod hovedsagelig af en enkel tekst og de respektive fags laugssymboler. I 1960-erne og 1970-erne blev skiltningen voldsomt forøget og kom til at dominere bygningerne, arkitekturen og bybilledet. De store lyskilte kunne fylde hele facaden og derved skjule bygningens detaljer. Skilteskoven kunne være så tæt, at skiltene i realiteten ikke havde nogen effekt.

Skilte, der skal ”overdøve” alle andre aktiviteter i nærheden, giver en uharmonisk gadestrækning. Hvis alle skilte på den måde, forsvinder den enkelte forretning i mængden.

Udviklingen i Skjern

I løbet af de seneste 10-15 år er en stor del af de dominerende skilte, specielt i midtbyen i Skjern, blevet erstattet af en mere enkel, harmonisk og køn skiltning. Alligevel er der fortsat mange steder, hvor skiltningen kan forbedres.

Tag hensyn til husets og gadens udtryk

Der kan ikke gives detaljerede regler for udformningen af skilte. Men der kan opstilles generelle retningslinier, som sikrer mod de værste fejltagelser. Det vigtigste er at tage hensyn til husets udtryk, og at så meget som muligt af bygningen er synlig, når skiltet er sat op.

De uheldige skilte dækker ofte så store dele af facaden, at huset ”skæres over”. Mange detaljer som bånd og indfatninger skjules, og huset mister meget af sin karakter.

Farverne på skilte kan være så kraftige, at de skæmmer en hel gade. Det gælder, hvor der bruges meget klare farver, evt. sammen med et kraftigt lys. Tilsvarende kan bevægelige skilte, f.eks. skilte med blinkende lys eller reflekser, være meget dominerende i gadebilledet.

Ved en mere afdæmpet skiltning kan en bygnings arkitektoniske kvaliteter være med til at understrege skiltningen, og det giver butikken eller virksomheden et positivt image, der udstråler kvalitet.

Enkel og læsbar skiltning uden mærkevarereklamer

Skiltningen bør være enkel og begrænse sig til det væsentligste budskab – butikkens eller virksomhedens navn, evt. hvad der handles med og evt. et bomærke, laugsmærke eller lignende. Et bomærke eller lignende kan enkelt og præcist fortælle om virksomheden. Mærkevarereklamer må derimod ikke indgå i skiltningen. Undgå så vidt muligt gentagelser – det skæmmer, og vi risikerer at vigtige budskaber forsvinder i mængden.

Gode skilte kan være smukke og være med til at understrege en facade eller et område. Vælg en skrift, der er let at læse, grafisk smuk, og som passer til bygningen og miljøet, f.eks. gammeldags bogstaver til gamle huse. Pas på med alt for specielle bogstaver. De kan være svære at læse. Ved valg af skriftstørrelse kan man som tommelfingerregel gå ud fra, at en enkel og velproportioneret skrift kan læses på en afstand af op til 250 gange skriftens højde. En 10 cm høj skrift kan f.eks. læses på 25 meters afstand.

Enkeltbogstaver, ikke pladeskilte

Facadeskilte med enkeltbogstaver er diskrete og som regel let opfattede. Pladeskilte er derimod vanskelige at indpasse på en facade – de bliver ofte dominerende og kommer til at virke som facadebeklædning. Som udgangspunkt må der ikke opsættes pladeskilte. Enkelte steder vil et pladeskilt være en naturlig og god løsning, f.eks. hvis det har en begrænset størrelse, er flot og passer ind i husets facadeopdeling. I sådanne situationer kan Byrådet evt. give dispensation til opsætning af pladeskilte.

Billboards

Billboards er standere, rammer eller plader med skiftende reklamer for enkeltprodukter. Billboards indgår i stigende grad i firmaernes markedsføring af enkeltprodukter. Man-

ge steder i Sydeuropa er arealerne langs vejene fyldt op med store billboardreklamer. Her i landet forhindrer naturbeskyttelsesloven noget tilsvarende. Men i byområderne er det nødvendigt at fastsætte særlige retningslinier for at begrænse denne type skilte.

Hvad omfatter betegnelsen ”skilte”?

Med betegnelsen ”skilte” menes der i denne vejledning enhver form for facadeskilte, vinduesskilte, udhængsskilte, flag, vimpler, plæneskilte, pyloner, bannere, reklamer osv. – kort og godt al skiltning og reklamering ud over almindelig nummer- og navneskiltning samt henvisnings-skiltning på max. A4-størrelse. De generelle retningslinier nedenfor gælder for skiltningen i alle de områder, der omhandles senere i denne vejledning.

Reglerne kan i særlige situationer fraviges

I visse situationer kan Skjern Byråd give dispensation fra de generelle eller de særlige retningslinier for skiltning. Det kan f.eks. komme på tale, hvis en virksomhed har et særligt behov for skiltning og med et samlet skiltekoncept kan dokumentere, at en dispensation ikke vil gå ud over de hensyn til helheden, retningslinierne skal sikre.

*Vis mig dit skilt, og jeg skal sige dig, hvem du er
”En virksomheds skilte fortæller en historie. Et træskilt med gotiske bogstaver fortæller om en virksomhed med traditionelle værdier. Et neonskilt i signalfarver fortæller om en ”hurtig, moderne” virksomhed, der er først med det sidste. Skilte af kvalitet sender signaler om en virksomhed, der tager kvalitet alvorligt.*

Skiltning er for alvorlig en sag at overlade til tilfældighederne. Ligesom en god reklamekampagne er god skiltning ikke en omkostning, men en investering – oven i købet en langsigtet investering, som formidler virksomhedens værdier meget længere end en reklamekampagne. En billig løsning kan hurtigt vise sig at være dyr.”

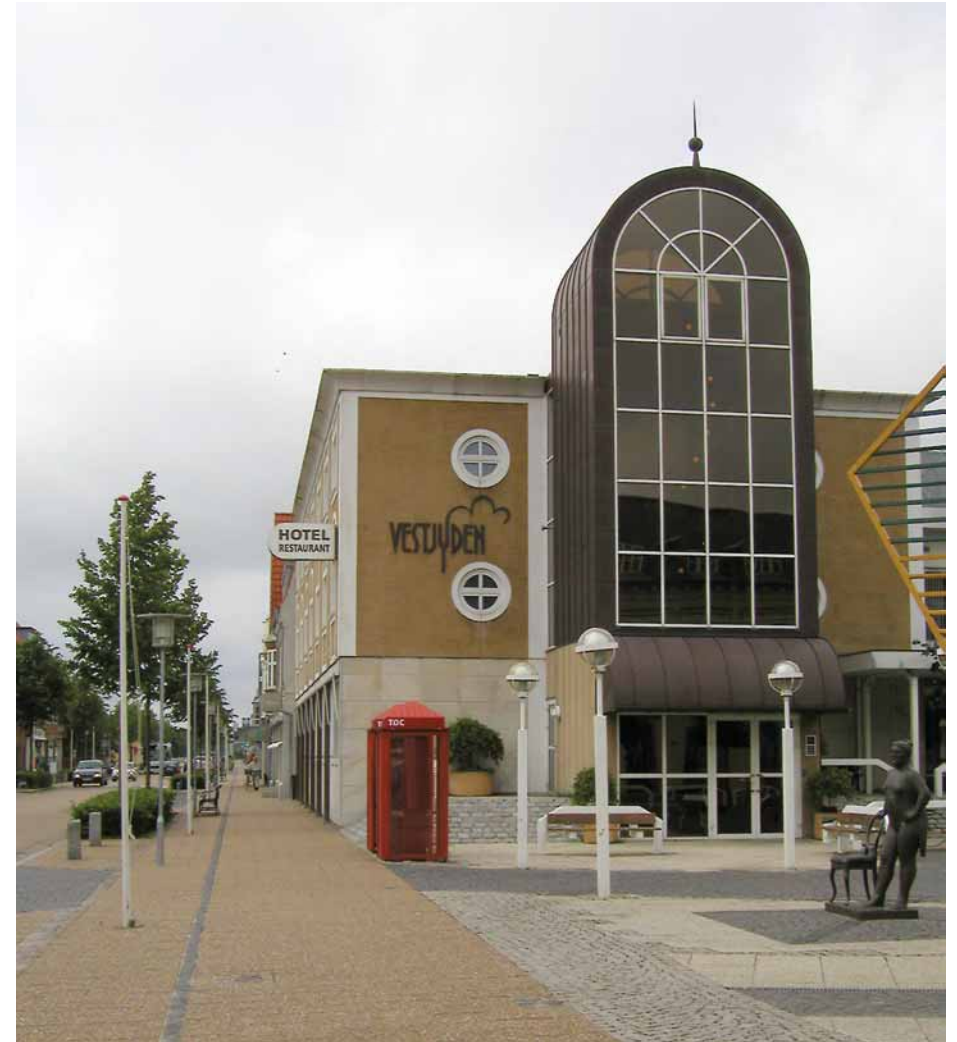
Fra: ”Skilte siger mere end ord” Modulex.

Skiltningen bør være enkel og begrænse sig til det væsentligste – butikens eller virksomhedens navn, eventuelt hvad der handles med og eventuelt et bomærke eller laugssymbol. Undgå så vidt muligt gentagelser medmindre det som her er nødvendigt for at sikre symmetrien.

Der kan ikke opstilles detaljerede regler, som sikrer, at skiltningen bliver harmonisk og smuk. Men der kan fastsættes generelle retningslinier, som sikrer mod de værste fejltagelser.

Det vigtigste er, at skiltet tilpasses husets udformning, og at så meget som muligt af bygningen er synlig, når skiltet er sat op – facadeskilte med enkeltbogstaver er diskrete og let opfattede.

Bortset fra små pladeskilte på max. 0,25 m² må der ikke opsættes pladeskilte uden Byrådets dispensation. Større pladeskilte bliver let dominerende, men kan dog være en mulighed på større bygninger i erhvervsområder.

Skilte med enkeltbogstaver og koronabelsning giver en enkel og smuk løsning.

Spots og armaturer til belsning af skilte skal som her ved Myrup i Bredgade være spinkle og udført i materialer og farver, der er diskrete i forhold til facaden – og så skal de naturligvis give en jævn belsning af skiltet.

Der må ikke opsættes skilte, der har karakter af facadebeklædning eller skiltebånd på tværs af bygningerne. Disse løsninger er som regel meget dominerende på facaderne. Men ingen regel uden undtagelser – når båndet som her ved Acacia er diskret og elegant, giver det, som alle kan se, en flot løsning.

Blænding eller dominerende tilklæbning af vinduer, der er synlige fra offentlige arealer, er som hovedregel ikke tilladt, da bygningerne kommer til at virke lukkede og utilnærmelige. Vælg i stedet som her en løsning, hvor der er kig ind i butikken.

Generelle retningslinier:

19. Inden der opsættes nye skilte, skal eksisterende skilte, der ikke overholder nærværende retningslinier, fjernes.
20. Skiltenes omfang, størrelse, placering, udformning m.v. skal tilpasses bygningens, nabobebyggelsens og kvarterets arkitektur og karakter og eventuelle skilte på naboejendommene, så der skabes en god balance i det samlede udtryk.
21. Skilte må ikke have karakter af facadebeklædning, og de må hverken helt eller delvis dække gesimser, bånd, indfatninger eller andre særlige detaljer i facadens udformning.
22. Skiltningens omfang skal begrænses til det nødvendige. Skiltningen skal være enkel, uden unødvendige gentagelser og må kun knytte sig til aktiviteten i den bygning, hvorpå eller hvorved den placeres. Hvis virksomheden kun råder over en del af bygningen, må virksomheden kun skilte på og ved denne del af bygningen.
23. Skiltningen på den enkelte ejendom skal udgøre en harmonisk helhed. Hvis der skal skiltes for flere virksomheder på samme ejendom, skal skiltningen samordnes, så der opnås en god helhedsvirkning.
24. Bortset fra pladeskilte på max. 0.25 m² f.eks. til skiltning med åbningstider m.v. må der ikke opsættes pladeskilte.
25. Der må ikke opsættes skiltebånd, og der må ikke skiltes på tage, skorstenene og lignende.
26. Blænding eller dominerende tilklæbning af vinduer, der er synlige fra veje, stier, parkeringspladser eller andre offentlige arealer, er ikke tilladt.
27. Skilte må ikke føres på tværs af skel mellem to ejendomme, selv om forretningen har lokaler i begge ejendomme.
28. Der skal indhentes byggetilladelse inden opsætning af udhængsskilte og fritstående skilte med en højde på 3 m og derover.
29. Skiltenes belysning må ikke være blændende for trafikanter eller beboere i omkringliggende lejligheder og ejendomme.
30. Der må ikke opsættes skilte med laserlys og bevægeligt lys (f.eks. løbende, blinkende og reflekterende lys).
31. Lys fra spots og armaturer skal være i hvide nuancer.
32. Spots og armaturer til belysning af skilte skal være spinkle og udført i materialer og farver, der er diskrete i forhold til den facade, de opsættes på.
33. Facadeskilte må kun belyses med spots, med bagudrettet lys (koronabelsning), med svagt fremadrettet lys fra bogstaverne eller som svagt lysende neonskrift.
34. Skiltning, der ikke overholder eller er omtalt i nærværende retningslinier, må kun etableres med dispensation fra Skjern Byråd. Dog må midlertidig skiltning, f.eks. udsalgsskiltning, opsættes uden Byrådets godkendelse, hvis skiltningen er af begrænset omfang og opsættes i mindre end en måned.
35. Kunstnerisk udsmykning på eller ved bygningerne skal godkendes af Skjern Byråd.
36. Oversigtslinier og vejudvidelseslinier skal friholdes for fritstående skilte.

Skiltning i centerområder

Baggrund og hovedmål

I arbejdet med at forny og forskønne midtbyen er der lagt stor vægt på at bevare og genskabe midtbyens historiske præg. Mange almindelige byejendomme er blevet renoveret og genskabt, og en række markante bygninger er blevet nænsomt restaureret. De få nye byggerier i midtbyen er i vidt omfang tilpasset den eksisterende historiske bebyggelse bl.a. med hensyn til materialer.

Skiltningen i centerområdet skal understøtte denne linie i forskønnelsen. I centerområdet skal vi derfor være særligt omhyggelige med at udforme skiltningen, så den understreger eller i det mindste ikke underminerer den enkelte bygnings og centerområdets historiske præg.

Enkle hovedregler

Der er nogle få hovedregler, man bør overholde, i forbindelse med opsætning af skilte. Skiltningen i handelsgaderne henvender sig i høj grad til fodgængere og kørende trafik med lav hastighed. Dertil kommer, at de forbipasserende er tæt på facaden, da gadebredden er beskedent. Derfor skal skiltningen være mindre end f.eks. ved Ringvejen og indfaldsvejene.

Skiltningens omfang bør begrænses til det nødvendige. Samtidig bør de enkelte skilte tilpasses den enkelte bygning og spille sammen med gadestrækningens mange andre elementer: Bygningernes størrelse, facadernes udformning, materialer og farver.

De enkelte huse i handelsgaderne er hver især meget forskellige og giver mange gode muligheder for skiltning. De enkelte skilte bør samordnes, så butiksfacaden udgør en helhed.

Når samspillet mellem skiltene og facadens vinduer, materialer og farver er vellykket, giver det den enkelte butik sin egen identitet og derved større reklameværdi.

Skiltetyper

Skiltningen kan ske som facadeskilte og udhængsskilte. De to skiltetyper giver hver især og sammen gode muligheder for at reklamere for forretningen.

Udhængsskiltet har den fordel, at det kan ses på lang afstand, og med et let genkendeligt symbol eller tekst kan det gøre opmærksom på forretningens eksistens.

Facadeskiltet ses som regel først, når man når frem til forretningen, og er bedre egnet til at fortælle om firmaets navn, og hvad man handler med.

Udhængsskiltet og facadeskiltet supplerer hinanden godt. Udhængsskiltet kan i symbolsk form fortælle om forretningen, og facadeskiltet kan så, når man kommer tættere på, give yderligere oplysninger.

Forretningsvinduerne er et oplagt sted at placere facadeskiltet. Vinduet sidder i den rigtige synshøjde. Skiltene kan være malet, trykt eller klæbet på ruden.

Facadeskilte

Facadeskiltene skal som udgangspunkt udføres med løse enkeltbogstaver opsat direkte på muren. På pudsede facader kan skiltningen også bestå af malede enkeltbogstaver. Skiltning med løse eller påmalede bogstaver kan på en diskret og harmonisk måde tilpasses næsten enhver facade. Byrådet vil kun i særlige situationer give dispensation til mindre og elegante pladeskilte.

Løse bogstaver og symboler kan belyses med spots eller trækkes ud fra væggen og belyses bagfra (koronabelysning). De løse bogstaver kan også udføres med et svagt fremadrettet lys, i så fald bør bogstaverne ikke være for kraftige i dimensionerne. Skrift i bøjet neon og monteret direkte på facaden kan være en flot og elegant løsning. Anvendt rigtigt, f.eks. uden for kraftig lysstyrke, er neonskiltet et godt alternativ.

Udhængsskilte

Det er ikke mærkeligt, at udhængsskilte har været brugt i århundreder. Et skilt placeret vinkelret på gadeforløbet er meget let at få øje på. Men der skal dog ikke ret mange skilte til, før de ”skygger” for hinanden. Et enligt og velplaceret skilt er meget mere synligt end 5 skilte, der skjuler hinanden.

Normalt er udhængsskiltet forholdsvis lille i forhold til facadeskiltet. Det er derfor vigtigt at udnytte pladsen godt. Et enkelt og godt symbol er at foretrække frem for lange tekster. Hvis udhængsskiltene er for store eller placeres i forskellige højder, virker de meget forstyrrende i gadebilledeledet.

Udhængsskilte kan belyses med små spots. Men udhængsskilte med indvendig belysning er også en elegant løsning, hvis det kun er skilteteksten eller et symbol, der står med lys.

Lys

Ved mørkets frembrud sker der en spændende forvandling af byen. Bygningerne træder i baggrunden, og lysene træder frem og tegner gadebilledet. I en mørk gade kan et lille lysskilt suge hele opmærksomheden til sig. I en mere oplyst gade forsvinder skiltet i mængden. Derfor er det vigtigt, at lysstyrken harmonerer med gadens generelle lysniveau. Store lysskilte udkonkurrerer let hinanden. Derfor hellere få gode lysskilte end mange, der ophæver hinanden.

Skilte belyst med spots har bl.a. det fortrin, at de ser næsten ens ud dag og nat, og sammenhængen med bygningen kan understreges. Men det er vigtigt, at armaturerne ikke bliver for dominerende. Vælg armaturer, der i udformning og farver er diskrete i forhold til bygningen, og brug hellere flere små spots end få store. I øvrigt er lyset fra udstillingsvinduer ofte tilstrækkelig belysning.

Lyskasser kan let blive for dominerende, og teksten kan være svær at læse, og tillades kun som udhængsskilte.

Åbningstider

Skiltningen med åbningstider bør i de fleste tilfælde bestå af et lille og diskret skilt f.eks. på eller ved døren til butikken. Men i særlige situationer kan en butik være afhængig af, at åbningstiderne i en periode eller permanent er mere synlige, f.eks. hvis butikken har helt specielle åbningstider.

Facedeskilte med enkeltbogstaver giver en tydelig og elegant skiltning, der også giver bygningen mulighed for at komme til sin ret.

Billboards

På billboards opsættes der løbende nye og ofte meget iøjnefaldende reklamer. Disse skilte er ofte meget dominerende i bybilledet. Men der er nogle butikker og funktioner i midtbyerne, der dårligt kan undvære denne type skilte. Derfor er der mulighed for, at kolonialbutikker af forskellig art kan opsætte billboards, samt at restauranter, grillbarer og lignende kan opsætte mindre billboards til menukort m.v. Hvis billboards placeres, udformes og bruges diskret, med omtanke og under hensyntagen til bygningens farver og udformning, kan de fungere uden at skæmme bybilledet.

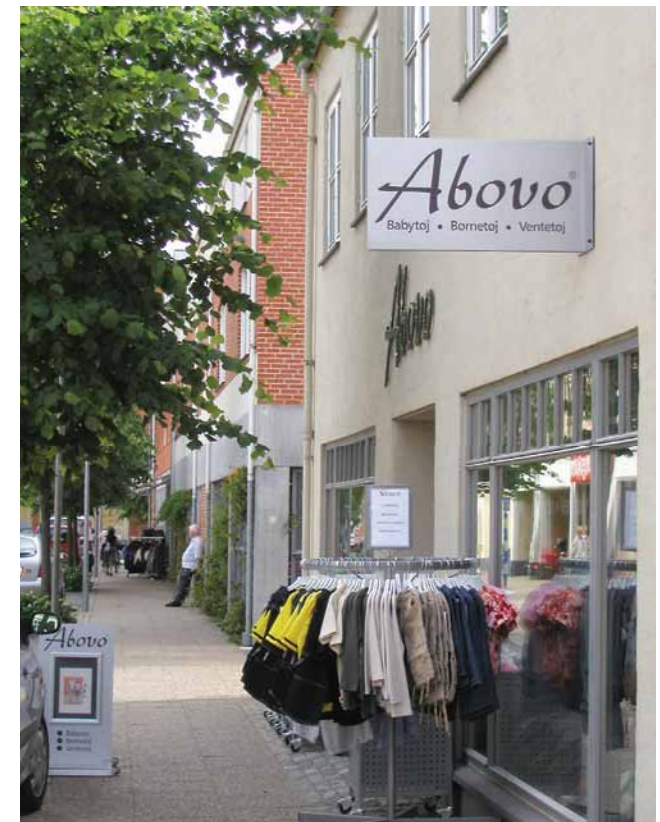
Løse fortovskilte

Udstillinger og enkelte skilte på fortovsarealerne er med til at skabe liv i byen. Men gående, cyklister og bilister skal fortsat kunne færdes uden problemer, og udstillinger og løse skilte må ikke blive dominerende i gadebilledet.

Udhængsskilte med et let genkendeligt symbol kan ses på stor afstand, og hvis skiltet som her udføres med en dæmpet indvendig belysning, giver det en fin og enkel løsning.

Der er fastsat nogle enkle regler. Der må højst opstilles to løse skilte pr. butik. I Bredgade anbefales det, at man bruger de skilterammer, der blev godkendt i forbindelse med omlægningen. I Bredgade og Østergade er der udlagt egentlige udstillingsarealer. Begge dele giver en fin linie i bybilledet. Skilterammerne kan i øvrigt købes ved henvendelse til Skjern Skilte.

Facadeskiltet og udhængsskiltet supplerer hinanden godt. En skiltning med ét facadeskilt og ét udhængsskilt giver som regel en enkel og synlig løsning.

Udhængsskilte med de gamle laugssymboler – enkelt og tydeligt.

Skilte belyst med bagudrettet lys (korona) giver en elegant og tydelig skiltning – her en udgave i miniformat ved HK.

Skiltningen for virksomheder over stueetagen skal udføres som vindueskilte i bunden af ruderne.

Billboards må kun anvendes ved købmandsbutikker, restauranter m.v. Hvis de bruges med omtanke, kan de som her fungere uden af skæmme bybilledet.

Store forretningsvinduer er en oplagt placering for facadeskiltningen – vinduet sidder jo i den rigtige synshøjde. Bogstaverne kan males eller klæbes på ruden.

Hvis der er behov for at opsætte løse skilte, anbefales det i Bredgade at anvende de tidligere godkendte skiltetyper.

I visse situationer kan det være nødvendigt at dispensere fra reglerne for at opnå en god løsning. Pakhuset ligger tilbagetrukket i forhold til Bredgade, og det har været nødvendigt med pladeskilte på facaden og et større flytbart skilt foran bygningen.

Retningslinier:

37. Der må opsættes max. et udhængsskilt og et facade-skilt pr. butik. Hvis forretningen ligger på et hjørne, må der opsættes et facadeskilt og et udhængsskilt til hver side.
38. Skilte må kun opsættes inden for den del af stueeta-gen, som forretningen omfatter. Skilte må ikke op-sættes højere end underkanten af vinduer på 1. sal. Hvis der er en vandret frise på facaden under vindu-erne på 1. sal, må der ikke opsættes skilte over denne frise.
39. Der må ikke opsættes skilte med reklamer for enkelt-varer som f.eks. B.T., Carlsberg og Cecil.
40. Facadeskilte skal etableres med enkeltbogstaver, der opsættes direkte på facaden. Der kan i ganske særlige situationer gives dispensation til mindre pladeskilte.
41. Lysarmaturkasser må ikke opsættes.
42. Udhængsskilte skal være et pladeskilt eller en smal kasse og må ikke udformes som plader i en trekantet udbukning eller lignende større konstruktion.
43. Udhængsskiltet må kun etableres efter følgende ret-ningslinier: Størrelse – max. 0,5 m², fremspring fra facade – max. 1,25 m, afstand til kørebanekant – max. 1,25 m, afstand fra underkant skilt til terræn – max. 2,2 m. Udhængsskilte må ikke opsættes nærme-re end 1 m fra naboejendomme og må ikke være til gene for naboens udhængsskilt.
44. Udhængsskilte må belyses med spots eller via ind-vendig belysning, hvor kun tekst og evt. symbol fremstår svagt lysende.
45. Skilte på vinduer må kun udføres med enkeltbogsta-ver og må højst dække 25 % af den enkelte rudes areal. Ved købmandsbutikker, discountbutikker, supermarkeder og lignende dagligvarebutikker må max. 50 % af den enkelte rudes areal blændes, tilklæbes med folie eller lignende i dæmpede farver. Den midterste del af rudearealet skal friholdes, så der er mulighed for kig ind i butikken. I visse situationer kan Byrådet give dispensation til, at enkelte ruder til-dækkes helt, mod at et tilsvarende antal ruder friholdes for blænding, tilklæbning eller lignende.
46. Der må ikke opsættes streamers bortset fra midlertidig oplysning om udsalg og lignende.
47. Henvisningsskilte må kun opsættes for kontorer m.v. over stueetagen og for butikker m.v., der ikke har fa-cade mod gaden. Henvisningsskilte skal placeres på bygningen tæt ved adgangen til virksomheden, f.eks. ved en portåbning. Henvisningsskilte må max. være på 0,25 m².
48. Billboards og lignende skiftende reklamer må kun opsættes ved købmandsbutikker, discountbutikker, su-permarkeder og lignende samt ved restauranter, grill-barer og lignende til menukort m.v. Billboards skal udføres i dæmpede farver, og deres placering og ud-formning skal tilpasses bygningen. Billboards må kun opsættes i et begrænset omfang og forudsætter Byrå-dets dispensation i hvert enkelt tilfælde.
49. Bortset fra Dannebrog må der ikke opsættes flag, vimpler, bannere eller lignende på eller ved bygninger.
50. Skiltning for virksomheder over stueetagen skal be-grænses til små skilte i bunden af ruderne i den pågæl-dende etage. Anden skiltning over stueetagen må kun etableres med Byrådets nærmere godkendelse i hvert enkelt tilfælde og kan kun forventes godkendt i særli-ge situationer.
51. Der må højst opsættes to løse fortovs-skilte pr. butik. I Bredgade og Østergade skal skiltene opstilles inden for de udlagte udstillingsarealer. I resten af midtbyen skal de opstilles således, at de ikke er til gene for tra-fikken. I Bredgade anbefales det at anvende den tidli-gere godkendte skiltetype. Løse skilte skal tages ind ved lukketid.

Skiltning i erhvervsområder, langs indfaldsveje og langs Ringvejen

Baggrund og hovedmål

Det er ikke kun midtbyen i Skjern, der er blevet smukke-re. Forskønnelsesindsatsen har også spredt sig til erhvervsområderne. Erhvervslivet har således gennem det sidste tiår foretaget store investeringer i nybyggerier, ombygninger og forskønnelser. I erhvervsområderne og ved Ringvejen findes der tydeligvis mange virksomheder, der lægger stor vægt på en præsentabel fremtræden.

Erhvervslivet i området har været inde i en god udvikling, og selv om virksomhederne har haft travlt, så har de også haft øje for at arbejde sammen med dygtige rådgivere og håndværkere. Resultatet ses tydeligt. Skjern har fået en række flotte erhvervsbyggerier til glæde for borgerne, virksomhederne og vore gæster og forbipasserende.

Dette er også blevet bemærket af mange uden for kommunen og har været med til at højne byens omdømme. For det er naturligvis her ved Ringvejen og indfaldsvejene, mange får det første og måske eneste indtryk af byen. Ringvejen og indfaldsvejene er så at sige byens visitkort. Det er derfor vigtigt, at vi fortsat lægger vægt på, at disse strækninger skal være kønne, ordentlige og indbydende.

Det er en god dansk tradition at vælge det enkle og funktionelle både i industrielt design og i byggeri. Hvis vi alle ofrer lidt ekstra opmærksomhed på arkitekturen, udearealerne, skiltningen m.v., så viser de mange gode eksempler rundt om i byen, at den enkelte virksomhed og byen som helhed kan få identitet, variation samt en smuk og kvalitetspræget fremtræden.

Skjern Byråd ønsker at fortsætte samarbejdet med virksomhederne om at forskønne erhvervsområderne og om-

råderne langs indfaldsvejene og Ringvejen. Skiltningen og reklamerne er en væsentlig brik i disse bestræbelser.

Ringvejen og indfaldsvejene uden for Ringvejen

– er omkranset af en række af byens erhvervsområder. Virksomhederne langs disse veje er meget synlige og ses af mange hver dag. De er derfor en vigtig del af byens ansigt og har stor betydning for, hvad mange synes byen står for. Mange forbipasserende kender jo kun Skjern fra det indtryk, de har fået ved at køre forbi ad disse veje.

Virksomhederne langs de overordnede veje har mulighed for at markere sig over for de mange dagligt forbipasserende. Trafikanternes hastighed er imidlertid høj, og de passerer i stor afstand. Dertil kommer, at erhvervsbygningerne ofte er store. Endelig har mange af virksomhederne placeret sig netop her, fordi de lægger vægt på at være synlige. Alt dette giver nogle andre behov og muligheder for at skilte end f.eks. i midtbyen. Derfor er der i disse områder mulighed for en større og mere markant skiltning.

Skiltningen skal være enkel og tydelig. Det giver en større synlighed end et flimmer af firma- og produktnavne. Desuden skal skiltene overholde de generelle principper for god skiltning.

Indfaldsvejene inden for Ringvejen

– er omkranset af mindre erhvervsområder og områder med en blanding af boliger og erhverv. Langs disse dele af indfaldsvejene færdes der også mange hver dag på vej til og fra byen. Disse veje er således også vigtige for det første indtryk, folk får af byen.

Men her er vi inde i selve byområdet – hastigheden er lavere, og bygningerne er mindre og ligger tættere. Virksomhederne har behov for at være synlige, men skiltningen bør udformes bl.a. under hensyntagen til boligerne. Kravene til skiltningen ligner på en del punkter kravene for midtbyen, men på flere områder er kravene lempet. Den blandede bebyggelse gør i øvrigt, at der lægges større

vægt på en individuel vurdering af behov og muligheder i de enkelte sager.

Erhvervsområderne

Inde i erhvervsområderne er trafikken mindre, og hastigheden er lav. Her færdes medarbejdere og forretningsforbindelser, og der er transport til og fra virksomhederne med råvarer, færdigvarer mv. I erhvervsområderne skal det først og fremmest være enkelt at finde rundt. Men i de senere år har mange virksomheder lagt stigende vægt på omgivelsernes kvalitet og visuelle fremtræden. Kønne og ordnede omgivelser har haft stigende betydning for virksomheders markedsføring i forhold til kunder, samarbejdspartnere, ansatte mv. Derfor lægges der også vægt på, at skiltningen i disse områder er køn og tilpasset virksomhederne og området.

Behovet for at skilte er mindre end langs indfaldsvejene, og de besøgende har bedre tid til at orientere sig. Kravene til skiltningen ligner kravene til skiltningen langs indfaldsvejene inden for Ringvejen. Men på enkelte punkter er kravene lempet, da disse områder ikke i samme grad præger byen som områderne langs Ringvejen og indfaldsvejene.

”Enkel og tydelig skiltning”

– det er kodeordet for skiltningen i disse områder og specielt langs Ringvejen og indfaldsvejene uden for Ringvejen. Hellere ét skilt, der er enkelt, flot og tydeligt – ja næsten markant – frem for flere mindre skilte suppleret med flag, bannere mv. Det sidste gør hurtigt gadebilledet uoverskueligt, flimrende og rodet for den besøgende eller forbipasserende.

Ét facadeskilt, ét fritstående skilt og ét flag

Hovedprincippet er, at der ved hver virksomhed er mulighed for at opsætte ét facadeskilt, ét fritstående skilt og ét reklameflag. Dette er en mulighed, som det i enkelte situationer vil være en fordel at udnytte fuldt ud. Men den samlede løsning vil mange gange fremstå tydeligere og kønnere, hvis man begrænser sig til ét eller to elementer i

virksomhedens skiltning ved hovedfacaden – f.eks. et facadeskilt eller et facadeskilt suppleret med et plæneskilt.

Facadeskilte

Facadeskilte skal som hovedregel udføres med enkeltbogstaver. Enkeltbogstaver giver som nævnt under de generelle retningslinier en skiltning, der er let opfattet og flot indpasset på facaden. I erhvervsområderne og langs Ringvejen og indfaldsvejene uden for Ringvejen er bygningerne store. Her er Byrådet indstillet på, at der i visse situationer kan meddeles dispensation til opsætning af pladeskilte. Det er dog en forudsætning, at pladeskiltet er af begrænset størrelse, enkelt, flot og passer til bygningen.

Fritstående skilte

Fritstående skilte kan være plæneskilte, galgeskilte, pyloner, bomærker, skulpturer m.v. De senere år er det blevet meget almindeligt at opsætte pyloner ved mange større virksomheder og institutioner langs indfaldsveje og i erhvervsområder.

Hovedreglen er her, at der ved virksomheder med facade ud mod veje med hurtigkørende trafik – Ringvejen og indfaldsvejene uden for Ringvejen – kan opsættes ét større skilt, f.eks. en pylon, mellem byggelinie og vejskel. Her er der behov for en særlig tydelig skiltning for at fange de hurtigt forbigående opmærksomhed, og der er jo god plads omkring virksomhederne. I de tættere byområder hører denne form for skiltning ikke hjemme.

Det er imidlertid vigtigt, at pylonen i størrelse og udformning passer til den bebyggelse, som den placeres ved. Hvis skiltet samtidig er enkelt og let opfattet, får man en løsning, der både er meget synlig, og som skaber en smuk helhed omkring virksomheden. En flot afslutning ved foden af skiltet er i øvrigt en vigtig detalje. Enkelte steder forhindrer oversigtsarealer, beplantningsbælter eller andet dog, at der opstilles større fritstående skilte.

I erhvervsområderne og langs indfaldsvejene inden for Ringvejen kan der også opsættes større fritstående skilte.

Men skiltene skal placeres bag byggelinien, så de ikke bliver for markante i gadebilledet. Mellem byggelinie og vejskel må der placeres lavere henvisningsskilte, f.eks. minipyloner, med en højde på max. 1,3 m.

Det kan nogle gange være en god idé at udføre skiltet som et let opfattet symbol eller kunstværk.

Flag

Som nævnt er der på ejendomme langs Ringvejen og indfaldsvejene uden for Ringvejen mulighed for at opsætte en flagstang til flagning med logo mv. Men som det ses ved indfaldsvejene ved mange større byer, giver en overdreven brug af flag et gadebillede, hvor det enkelte skilt forsvinder i et flimmer af farver og bevægelse. Resultatet er, at mange skilte og vigtige budskaber forsvinder i vrimmelen, og gadebilledet bliver rodet og uskønt. Reklameflag bør derfor kun bruges, hvor det er absolut nødvendigt. Der kan naturligvis flages med Dannebrog og med internationale gæsters flag, når der er behov for det.

Langs indfaldsvejene inden for Ringvejen er der som hovedregel ikke mulighed for at opsætte reklameflag, da det hurtigt vil give et flimrende gadebillede her, hvor bebyggelsen er tæt og omgivet af mange boliger. Men i særlige situationer, f.eks. ved meget store virksomheder og butikker med store friarealer, er Byrådet indstillet på, at der kan meddeles dispensation, hvis det er nødvendigt for at få en tilstrækkelig synlig skiltning på ejendommen.

Billboards og bannere

Skiltningen ud mod Ringvejen og indfaldsvejene skal forbeholdes de væsentligste budskaber, nemlig virksomhedens navn, evt. et bomærke og evt., hvad der handles med. Billboards og lignende skiftende reklamer må derfor ikke opsættes, da disse skiltes skiftende indhold og farver er meget dominerende i gadebilledet. Byrådet er dog indstillet på, at der i visse situationer kan meddeles dispensation til opsætning af skiftende reklamer. Det er bl.a. en forudsætning, at den skiftende skiltning erstatter en del af den skiltning, der i forvejen er tilladt på ejendommen.

Den skiftende skiltning kan f.eks. indpasses på eller opsættes i stedet for et større fritstående skilt. Der kan evt. også i særlige situationer meddeles dispensation, hvis de skiftende reklamer har et begrænset omfang og opsættes på bygninger.

Brug af vimpler, bannere og lignende i reklameøjemed skal begrænses mest muligt. Vimpler og bannere m.v. må kun opsættes i begrænset omfang, kortvarigt (max. 1 uges varighed) og ved særlige lejligheder: Åbning af virksomhed, jubilæum eller lignende. Opsætning af vimpler og bannere i en længere periode eller flere kortvarige perioder tæt på hinanden forudsætter dispensation fra Skjern Byråd.

Fælles henvisningsskilte

Hvis flere virksomheder i samme område ønsker et henvisningsskilt, skal disse samles på ét fritstående skilt, så der opnås en overskuelig løsning. Det enkelte skilt må have en højde på max. 12 cm, og bundfarven skal være ens for alle skilte i samme galge eller lignende.

Kodeordet for skiltningen i erhvervsområderne og langs indfaldsvejene er "enkel og tydelig skiltning". Når skiltningen samtidig tilpasses området og bygningerne, giver det en elegant løsning – og det kan gøres på mange forskellige måder, som billederne på de næste sider viser.

Facadeskilte med enkeltbogstaver giver en tydelig skiltning og en skiltning, der også tager hensyn til bygningen.

I erhvervsområderne og langs indfaldsvejene inden for Ringvejen skal høje skilte som pyloner placeres bag byggelinien. Det gør bl.a., at et områdes grønne præg som her kan bevares.

I erhvervsområderne og langs indfaldsvejene inden for Ringvejen må der opsættes lave plæneskilte og minipyloner ud mod vejene. Det gør, at skiltningen ikke bliver for dominerende i disse ofte tættere bebyggede områder.

En enkel og synlig skiltning med enkeltbogstaver – her er der ikke behov for flag eller pylon.

En enkel og tydelig skiltning med en pylon og et flag. Facadeskiltningen består blot af en diskret vinduesskiltning. Ud over det permanente flag er der opstillet en række flagstænger, så der lejlighedsvis kan flages med f.eks. internationale gæsters flag.

Retningslinier:

52. Der må kun opsættes ét skilt på bygningens hovedfacade. Hvis virksomheden ligger på et hjørne eller med facade ud mod flere veje, må der opsættes ét skilt på facaden ud mod hver vej. Hvis bygningen er mere end 25 m lang, kan der i særlige situationer meddeles dispensation til opsætning af mere end ét skilt på den pågældende facade.
53. Facadeskilte skal udføres med enkeltbogstaver, der opsættes direkte på facaden. Andre skiltetyper, f.eks. pladeskilte, lysarmaturkasser m.v., må kun anvendes med dispensation fra Byrådet i hvert enkelt tilfælde. Godkendelse af pladeskilte, lysarmaturkasser m.v. forudsætter bl.a., at den øvrige skiltning på og ved ejendommen bliver begrænset.
54. Facadeskiltet må langs indfaldsvejene inden for Ringvejen og i erhvervsområderne suppleres med et udhængsskilt. Udhængsskiltet må kun etableres efter følgende retningslinier: Størrelse – max. 0,7 m², fremspring fra facade – max. 1,25 m, afstand til kørebane kant – max. 1,25 m, afstand fra underkant skilt til terræn – max. 2,2 m.
55. Facadeskiltningen må suppleres med ét større fritstående skilt eller et udhængsskilt på hver ejendom. Det større fritstående skilt må ikke være højere end bebyggelsen på ejendommen og max. 8,5 m og skiltefladen må max. være på 10 m². Udhængsskiltet må kun etableres efter følgende retningslinier: Størrelse – max. 0,7 m², fremspring fra facade – max. 1,25 m, afstand til kørebane kant – max. 1,25 m, afstand fra underkant skilt til terræn – max. 2,2 m.
56. På ejendomme langs Ringvejen og indfaldsvejene uden for Ringvejen kan der som hovedregel gives dispensation til, at det større fritstående skilt placeres mellem byggelinie og vejskel, hvis opstillingen ellers er forenelig med bl.a. oversigtsarealer. På ejendomme der ligger på hjørnet af Ringvejen og indfaldsvejene inden for Ringvejen, kan der kun gives dispensation, hvis skiltet placeres ud mod Ringvejen.
57. I erhvervsområderne og på ejendomme langs indfaldsvejene inden for Ringvejen skal et evt. større fritstående skilt placeres bag byggelinien. Ved bilforretninger vil der dog som hovedregel blive givet dispensation til opstilling af et max. 3 m højt og 1 m bredt logoskilt mellem byggelinie og vejskel.
58. Ud over det større fritstående skilt må der opsættes henvisningsskilte og orienteringsskilte ved indkørsler m.v. på egen grund. Henvisnings- og orienteringsskilte må etableres med en højde på max. 1,3 m.
59. Fritstående skilte må kun belyses med spots eller via indvendig belysning, hvor kun tekst og evt. symboler fremstår svagt lysende.
60. Brug af flag, vimpler, bannere og lignende i reklameøjemed skal begrænses mest muligt.
61. Langs Ringvejen, langs indfaldsvejene uden for Ringvejen og inde i erhvervsområderne må der opsættes max. 1 reklameflag med f.eks. logo på hver ejendom. Herudover må der flages med Dannebrog og midlertidigt med internationale gæsters flag. Langs indfaldsvejene inden for Ringvejen må der kun flages med Dannebrog. På grund af disse områders meget blandede karakter er Byrådet dog indstillet på, at der evt. i særlige situationer kan meddeles dispensation til opstilling af ét reklameflag med logo.
62. Flagstængerne må ikke være mere end 8,5 m høje.
63. Vimpler og bannere må kun opsættes i begrænset omfang, kortvarigt (max. 2 ugers varighed) og ved særlige lejligheder: Åbning af virksomhed, jubilæum eller lignende.
64. Skiltning på vinduer må kun udføres med enkeltbogstaver. Skiltning på og tildækning af vinduer må højst dække 50 % af den enkelte rudes areal. Den midterste del af rudearealet bør friholdes for tildækning.
65. Billboards og lignende skiftende reklamer må ikke opsættes. Byrådet kan i særlige situationer meddele dispensation til opsætning af skiftende reklamer, hvis den skiftende skiltning erstatter en del af den skiltning, der i forvejen kan tillades på ejendommen, eller hvis den skiftende skiltning kun opsættes på bygninger og i begrænset omfang.
66. Der må kun i meget begrænset omfang og med Byrådets dispensation opsættes skilte med reklamer for enkeltfabrikater som f.eks. Adidas, Siemens osv.
67. Hvor flere virksomheder i samme område (f.eks. en vej i et erhvervsområde) ønsker et henvisningsskilt, skal disse samordnes, så der opnås en god helhedsvirkning.
68. Henvisningsskiltene opsættes i galge eller på fritstående skilt. Det enkelte skilt må max. have en højde på 12 cm, og bundfarven skal være ens for alle skilte i samme galge eller lign.

Skiltning ved service- og benzinstationer

Baggrund og hovedmål

Der er en lang tradition for, at service- og benzinstationer har en meget markant og synlig skiltning. Ud over de faste kunder ønsker benzinstationerne at fange fremmede forbipasserende med den kraftige skiltning med pyloner, flag, vimpler, neonbånd mv.

De senere år er servicestationerne også begyndt at handle med en lang række dagligvarer. Det har betydet, at skiltningen er øget yderligere med bl.a. billboards, bannere, klapskilte m.v.

Det er Byrådets mål, at der fortsat skal være mulighed for en synlig og markant skiltning ved service- og benzinstationer. Men Byrådet vil sammen med servicestationerne søge at forenkle skiltningen, så vi undgår overskiltning, og således at gadebilledet ikke forstyrres unødigt. Her som andre steder gælder det, at en enkel og harmonisk skiltning øger budskabets gennemslagskraft.

Ét logo- og ét standardprisskilt

Ved service- og benzinstationerne skal der være mulighed for en enkel og markant skiltning med ét logoskilt og ét standardprisskilt. Til gengæld skal den øvrige skiltning begrænses.

Der er mulighed for at etablere logoskiltet med en betydelig højde – 8,5 m. Men af hensyn til harmonien i bybilledet og på ejendommen bør skiltet ikke udføres højere end nødvendigt.

Hvis logo- og standardprisskiltene samordnes i ét skilt, giver det en enkel og harmonisk løsning. Samtidig bliver det muligt i stedet for det fritstående standardprisskilt at opsætte et fritstående reklameskilt.

Flagstænger

Der er mulighed for at opstille én flagstang med reklameflag ved hver benzin- og servicestation. Men reklameflaget bør så vidt muligt undgås - specielt langs indfaldsvejene inden for Ringvejen. Flagene stjæler megen opmærksomhed og gør gadebilledet uroligt og uharmonisk, og i stille vejr er reklameværdien begrænset.

Bannere m.v.

Ligesom flagene kan flagguirlander, bannere og reklameflag være meget dominerende i gadebilledet. Derfor henstilles det, at disse skiltetyper kun anvendes kortvarigt i forbindelse med åbninger, jubilæer mv. Opsætning forudsætter, at der meddeles dispensation fra Skjern Kommune. Den kendte skiltning med ”prisfald”, ”priskrig” mv. bør finde sted f.eks. på det tidligere omtalte reklameskilt.

Ved service- og benzinstationer skal der være mulighed for en enkel og markant skiltning med ét logoskilt og ét standardprisskilt. Til gengæld skal den øvrige skiltning begrænses.

Hvis logo- og standardprisskiltet som her samordnes, giver det en enkel og fin løsning.

Ud over logoskiltet må der opstilles et standardprisskilt. Herudover er der mulighed for at opstille én flagstang med reklameflag. Men reklameflaget bør som her ved Shell i Østergade undgås, da flagene er med til at gøre gadebilledet uroligt.

Retningslinier:

69. På den enkelte servicestation må der opsættes ét fritstående logoskilt med en højde på max. 8,5 m og en bredde på max. 1,5 m og ét standardprisskilt eller reklameskilt med en højde på max. 1,5 m og en bredde på max. 1 m. På stationer på hjørnegrunde må der dog opstilles 2 fritstående logoskilte, hvis facadelængden mod begge veje er over 50 m. Logo- og standardprisskiltet skal så vidt muligt samordnes i ét skilt.
70. Logo- og standardprisskiltene må kun udføres som lysskilte med svagt lys fra tekst og logo.
71. Der må opsættes en flagstang på max. 8,5 m pr. station.

72. Billboardskilte med reklamer for enkeltprodukter, der forhandles på stationen, må i begrænset omfang opsættes på og ved bygningen, hvis de tilpasses bygningens arkitektur. Det enkelte skilt må have en skilteflade på max. 0,5 m².
73. Der må max. opstilles to indpile pr. indkørsel. Indpile- ne må udføres som lysskilte med en flade på max. 0,25 m².
74. Al øvrig skiltning, herunder skilte for bilvask, fast-food, reparation m.v., skal placeres på bygningen og være af begrænset omfang.
75. De enkelte vinduer må ikke tildækkes mere end 50 %, og den midterste del skal friholdes for tildækning. Der må kun opsættes løse bogstaver i udstillingsvinduer.

76. På sternkanten ved overdækninger over tankanlæg må der kun anbringes firmaets logo og navn. I områder inden for Ringvejen skal sternkanten udføres uden lys. På ejendomme langs Ringvejen og indfaldsvejene uden for Ringvejen kan sternkanten med Byrådets dispensation udføres med dæmpet belysning.
77. Der må kortvarigt opsættes en mindre reklame ved prisfald på benzin. Enhver anden form for flagguirlander, bannere, reklameflag og lignende må kun opsættes kortvarigt ved særlige lejligheder og efter forudgående dispensation fra Skjern Kommune.

Gode råd før du går i gang

Vejledningens afsnit om butiksfacader vil blive anvendt retningsgivende i forbindelse med godkendelse af butiksfacader bl.a. ved fortolkning af eksisterende lokalplaners bestemmelser om butiksfadaders udformning. Efterhånden som der bliver behov for at udarbejde nye lokalplaner for bl.a. midtbyen i Skjern, vil bestemmelserne blive indarbejdet i lokalplanerne.

Vejledningens afsnit om skiltning vil i første omgang komme til at gælde for midtbyen, indfaldsvejene, Ringvejen og erhvervsområderne i Skjern. Det sker ved, at der sideløbende med vejledningen udarbejdes en lokalplan for skiltningen i disse områder. Sidenhen vil bestemmelserne også komme til at gælde for andre områder i takt med, at der udarbejdes lokalplaner for nye og gamle områder rundt om i kommunen. Endelig vil bestemmelserne for skiltning også blive anvendt som grundlag for Kommunens godkendelse af skiltning i en række sager, hvor Kommunen i henhold til byggeloven, vejloven eller anden lovgivning skal godkende skiltningen.

Spørg

Det afhænger af flere forskellige forhold, om ny eller ændret skiltning skal godkendes. Nogle steder kan skiltningen ændres, eller der kan opsættes nye skilte uden en egentlig godkendelse. Man skal bare være helt sikker på, at den nye skiltning overholder bestemmelserne for området, og at skiltningen ikke af en eller anden grund kræver tilladelse, f.eks. i henhold til byggeloven eller vejloven. I nogle situationer kan det også være nødvendigt med andre myndigheders godkendelse f.eks. Amtets.

Hvis du er i tvivl,

- om hvorvidt nye skilte eller en ændring af eksisterende skilte er i overensstemmelse med retningslinierne, eller

- om skiltningen kræver særlige tilladelser, så er det en god idé at spørge hos Skjern Kommune, inden du går i gang. Derved undgår du og Skjern Kommune den ubehagelige situation, at nye og dyre skilte skal fjernes på grund af udseende, størrelse, placering eller lignende.

Hvis din skiltning ikke kræver tilladelse, vil vi alligevel opfordre dig til at respektere denne vejlednings principper og retningslinier – for helhedens skyld!

Søg

Hvis skiltningen kræver tilladelse, skal ansøgningen sammen med beskrivelser og tegningsskitser sendes til:

Skjern Kommune, Finderupsvej 9, 6900 Skjern.

Hvis du ikke selv ejer den ejendom, skiltet skal sættes op på, skal ejeren også underskrive ansøgningen.

Ansøgningen skal indeholde beskrivelser af de nye skilte og reklamer, der ønskes opsat, eller beskrivelser af de ændringer, der ønskes foretaget på eksisterende skilte og reklamer bl.a. med hensyn til: Udformning, størrelse, placering, belysning, tekst, farver. Det skal også fremgå, hvilke gamle skilte der fjernes. Ansøgningen skal vedlægges skitser, som viser bygningens facade med de nye skilte eller endnu bedre fotos af facaden med de nye skilte indtegnet. Hvis der er tale om et fritstående skilt, skal ansøgningen indeholde en kortskitse med skiltets placering og med angivelse af afstande til vejskel, naboskel m.v.

Tag stilling – tidligt

Hvis skiltningen skal etableres i forbindelse med et nybyggeri, større ombygninger, facaderenoveringer eller lignende bygningsmæssige ændringer, anbefales det at få skiltens placering og udformning afklaret som led i projekteringen. Derved kommer bygningens udformning og skiltningen til at passe sammen, og man undgår, at det sidenhen viser sig at være svært at indpasse den ønskede skiltning på eller ved bygningen.

I de situationer, hvor nybyggeri eller ombygninger omfatter ny eller ændret skiltning, anbefales det derfor også, at ansøgningen om byggetilladelse omfatter en ansøgning om godkendelse af skiltningen.

Søg råd

Hvis du ønsker at ændre butiksfacaden, er det en god idé at søge råd hos arkitekt og håndværkere om facadeudformning, vinduer, farver, pris m.v.

Med hensyn til den nærmere udformning, placering og opsætning af skilte er det en god idé at søge professionel bistand fra et skiltefirma. Firmaet vil også i mange situationer kunne hjælpe med at udarbejde fotoskitser m.v. til en eventuel ansøgning om godkendelse.

De nævnte rådgivere vil i øvrigt kunne vejlede nærmere om retningslinierne i dette hæfte.

Sådan behandles sagerne

Mindre og enkle skiltesager, der er i overensstemmelse med nærværende retningslinjer, kan behandles meget hurtigt. Mere omfattende og komplicerede sager indgår i den almindelige sagsbehandling.

Som regel bliver ansøger og Teknik & Miljø enige om en god løsning. I så fald færdigbehandler forvaltningen ansøgningen.

Hvis ikke ansøger og Teknik & Miljø bliver enige, sendes sagen videre til Skjern Byråds Tekniske Udvalg, der så træffer den endelige afgørelse.

Sager af mere principiel karakter kan, inden de behandles af Teknisk Udvalg, sendes til udtalelse i Udvalget for facader og skilte. Udvalget er nedsat af Byrådet og består af 1 repræsentant for Skjern Handelsforening, 1 repræsentant for Skjern Industri- og Håndværkerforening og 1 repræsentant for Skjern Kommunes Bevaringsforening. I udvalgets møder deltager en medarbejder fra Teknik & Miljø som sekretær.

Oversigt over regler for skiltning

	Centerområder	Ringvejen og indfaldsvejene uden for Ringvejen	Erhvervsområderne og indfaldsvejene inden for Ringvejen
Facadeskilte	Løse bogstaver	Løse bogstaver (evt. dispensation til pladeskilte)	Løse bogstaver (evt. dispensation til pladeskilte)
Belysning af facadeskilt	Spots, korona, svagt fremadrettet, bøjet neon	Spots, korona, svagt fremadrettet, bøjet neon	Spots, korona, svagt fremadrettet, bøjet neon
Udhængsskilte (min 2,2 m over terræn og min. 1,25 m fra kørebanen.)	Max. 0,5 m ²	Max. 0,7 m ²	Max. 0,7 m ²
Belysning af udhængsskilte	Spots eller lys fra tekst og logo	-	Spots eller lys fra tekst og logo
Mindre, fritstående faste skilte – højde max. 1,3 m (minipyloner, plæneskilte m.v.)	Nej	Ja – mellem byggelinie og vejskel	Ja – mellem byggelinie og vejskel
Større, fritstående faste skilte - højde max. 8,5 m og max. 10 m ² (pyloner, galgeskilte m.v.)	Nej	Ja – mellem byggelinie og vejskel	Ja – bag byggelinie Nej – mellem byggelinie og vejskel
Belysning af faste, fritstående skilte	-	Spots eller lys fra tekst og logo	Spots eller lys fra tekst og logo
Flagstænger m. reklameflag	Nej	Max. 1 stk.	Nej – indfaldsveje inden for Ringvejen Max. 1 stk. i erhvervsområder
Flagstænger til Dannebrog og lejlighedsvis flagning	Ja – til flagning med Dannebrog Nej – til anden flagning	Ja	Ja – erhvervsområder Langs indfaldsveje inden for Ringvejen - kun Dannebrog
Reklamer for enkeltvarer	Nej	Dispensation i begrænset omfang	Dispensation i begrænset omfang
Løse, fritstående skilte	Max. 2 stk.	-	-
Billboards	Nej Mulighed for dispensation ved købmænd, restauranter o.l.	Nej (Evt. dispensation på særlige vilkår)	Nej (Evt. dispensation på særlige vilkår)
Bannere, vimpler ol.	Nej	Ved særlige lejligheder (max. 2 uger)	Ved særlige lejligheder (max. 2 uger)

Gennem de sidste 10–15 år er der gjort en stor indsats for at forskønne Skjern. I midtbyen er der gennemført en omfattende fornyelse, og i erhvervsområderne har mange virksomheder bygget nyt eller bygget om. Der er på virksomheder, butikker og beboelsesejendomme skabt en række flotte facader, hvor bygningens udformning og gadebilledet går op i en højere enhed. Byens ansigt er forvandlet – til glæde for alle os, der færdes i byen dagligt.

Skiltene ved butikker, virksomheder og institutioner præger de enkelte bygninger og kvarterer. Skiltene er en vigtig del af byens ansigt.

Skjern Kommune har i tæt samarbejde med Skjern Handelsforening, Skjern Håndværker- og Industriforening og Skjern Kommunes Bevaringsforening udarbejdet dette hæfte for at sætte fokus på skiltningen og give inspiration til alle dem, der på et eller andet tidspunkt skal ændre på virksomhedens eller forretningens skiltning. Hvis vi hver især er opmærksomme på, at skiltningen skal udformes, så den tilgodeser butikkernes og virksomhedernes behov, og så den samtidig harmonerer med bygningen og omgivelserne, så er vi nået langt.